

បទអន្តរាគមន៍

**ថ្លែងដោយ ឯកឧត្តម លោក វុន ប្រធានគណៈកម្មការទី៥រដ្ឋសភា
និងជាប្រធានគណៈប្រតិភូសភាកម្ពុជា
ក្នុងមហាសន្និបាតលើកទី៨ សភាតំបន់អាស៊ី
កិច្ចពិភាក្សាទូទៅស្តីពី "ការជម្រុញសន្តិភាព ការផ្សះផ្សា និងការសន្តិសុខ
នៅតំបន់អាស៊ី"**

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី៧-១២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥

- ឯកឧត្តមបណ្ឌិត ងួន ញីល ប្រធានដឹកនាំកិច្ចប្រជុំ
- ឯកឧត្តម លោកជំទាវ ប្រធាន និងសមាជិក គណៈប្រតិភូ នៃសភាសមាជិកអេភីអេ
- ឯកឧត្តម អគ្គលេខាធិការ អេភីអេ ស្តីទី
- ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រីភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ និងអន្តរជាតិ ជាទីមេត្រី!

ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមានកិត្តិយស និងសេចក្តីសោមនស្សរីករាយក្រៃលែង ដែលបានដឹកនាំគណៈប្រតិភូសភាកម្ពុជាចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាដ៏មានសារៈសំខាន់ ជាមួយ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ ដែលជាប្រធាន និងសមាជិកគណៈប្រតិភូសភា ទាំងអស់នៅទីនេះ ។

ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះ ក្នុងនាមគណៈប្រតិភូសភាកម្ពុជា ខ្ញុំសូមសម្តែងការកោតសរសើរ ចំពោះឯកឧត្តមប្រធាន ដែលបានដឹកនាំការរៀបចំមហាសន្និបាតសភាតំបន់អាស៊ីលើកទី៨ នេះប្រកបដោយភាពរលូន និងកក់ក្តៅបំផុត ។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ និងគណៈប្រតិភូទាំងអស់ជាទីមេត្រី !

ដូចដែលឯកឧត្តម លោកជំទាវ បានលើកឡើងនាពេលនេះ គឺពិតជាបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់អំពីសារៈសំខាន់ និងភាពចាំបាច់បំផុតសម្រាប់ប្រទេស និងប្រជាជាតិ នៅអាស៊ីដែលកំពុងតែមានការស្រុកឃ្លានយ៉ាងខ្លាំងនូវស្ថេរភាព និងសន្តិភាព។ សន្តិភាពដែលទទួលបាន គឺផ្តើមចេញពីការឯកភាពជាតិ ការផ្សះផ្សាជាតិ ហើយនឹងឈានទៅរកការឯកភាព និងការផ្សះផ្សាប្រជាជាតិក្បែរខាងគ្នាក៏ដូចជាប្រជាជាតិក្នុងតំបន់ និងពិភពលោកទាំងមូល ។

ជាការពិត សន្តិភាពគឺជាតម្រូវការចាំបាច់បំផុតសម្រាប់ប្រជាជាតិនៅទូទាំងពិភពលោក មិនថាតែសន្តិភាពសម្រាប់គ្រួសារ សម្រាប់ប្រជាជាតិមួយ សម្រាប់តំបន់ និងសម្រាប់ពិភពលោកនោះទេ។ យើងទាំងអស់គ្នាដែលកំពុងពិភាក្សានៅទីនេះ គឺដើម្បីស្វែងរក កសាង និងពង្រឹងនូវសន្តិភាព ពិតប្រាកដ

មួយសម្រាប់ប្រជាជាតិរបស់យើងទាំងមូល។ យើងបានខិតខំស្វែងរកការផ្សះផ្សារជាតិ ពីផ្ទៃក្នុងប្រទេស រហូតដល់ថ្នាក់តំបន់ និងឈានទៅថ្នាក់អន្តរជាតិ ។

ឯកឧត្តម លោកជំនាញ ទាំងអស់ជាតិគោរពរាប់អាន!

អ្វីដែលយើងបាននឹងកំពុងព្រួយបារម្ភ និងបន្តព្រួយបារម្ភ ទៅថ្ងៃអនាគតខាងមុខ គឺការរីករាលដាលនៃការបែកបាក់សង្គមជាតិនៅអាស៊ីបូព៌ា ពីតំបន់វ៉ែស្តឡង អាហ្គានីស្ថាន អ៊ីរ៉ាក់ លីប៊ី និងស៊ីរី ដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងប្រឈមនឹងវិបត្តិគ្រប់បែបយ៉ាង ។ យើងទាំងអស់គ្នា ប្រាកដជាមិនចង់ឃើញ និងមិនចង់ជួប នូវការបែកបាក់សង្គមជាតិដ៏ធ្ងន់ធ្ងររបបនេះនោះទេ ហើយកម្ពុជាក៏ធ្លាប់ឆ្លងកាត់ រូបភាពនៃការឈឺចាប់នេះរួចទៅហើយដែរ។ អ្វីដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ គឺមូលហេតុនាំឱ្យមានការបែកបាក់សង្គម ជារូបភាពដដែលៗ បណ្តាលមកពីទំនាស់ផ្ទៃក្នុង បាត់បង់ការឯកភាពជាតិ និងការលូកដៃពីខាងក្រៅ ។ ដូច្នេះ ក្នុងដំណាក់កាលនេះ ការផ្សះផ្សារជាតិ គឺជាការកិច្ចចាំបាច់ និងសំខាន់បំផុត សម្រាប់យើងទាំងអស់គ្នាដែលកំពុងមានវត្តមាននៅទីនេះ ត្រូវរៀនសូត្រ និងស្វែងរកបទពិសោធន៍ ពីគ្នាទៅវិញទៅមក ដើម្បីជួយដល់សង្គមជាតិ និងប្រជាជនរបស់យើង ទទួលបាននូវការបង្រួមបង្រួម និងឯកភាពជាតិ ដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះដ៏សំខាន់នៃសន្តិភាព ។

ក្នុងឋានៈនេះ ខ្ញុំសូមឆ្លៀតយកឱកាសដ៏មានប្រសិទ្ធភាព បង្ហាញជូនអង្គពិភាក្សា នូវបទពិសោធន៍ របស់កម្ពុជា ដែលទើបទទួលបានសន្តិភាពទាំងស្រុងក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ។ ជាការពិត ក្រោយពីបោះឆ្នោតសកលរៀបចំដោយអង្គការសហប្រជាជាតិឆ្នាំ១៩៩៣ កម្ពុជានៅមិនទាន់ទទួលបានសន្តិភាពទាំងស្រុងនោះទេ។ សង្គ្រាមនៅតែបន្តកើតមានតាមបណ្តោយព្រំដែន និងតំបន់មួយចំនួន ក្នុងប្រទេសដែលអាចនិយាយបានថា *ប្រទេសមួយមានតំបន់គ្រប់គ្រងពីរ* ។ អ្វីដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ សន្តិភាព និងឯកភាពជាតិពិតប្រាកដនៅកម្ពុជា គឺកើតចេញពីកត្តាខាង ក្នុងមួយចំនួនរួមមាន អតីតព្រះមហាក្សត្រកម្ពុជា នរោត្តម សីហនុ ដែលជាអង្គស្នូលដ៏សំខាន់នៃការ បង្រួមបង្រួមជាតិ និង ផ្សះផ្សារជាតិ ។ ការដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយ ឈ្នះ-ឈ្នះ របស់ប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាល សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែល ធ្វើឱ្យគ្រប់គ្នាគឺទំនាស់ទទួលបាននូវជ័យជំនះទាំងអស់គ្នា គឺគ្មានអ្នកចាញ់ហើយប្រជាពលរដ្ឋ ជាអ្នក ទទួលជោគជ័យធំជាងគេ ។ ជាពិសេស ការមិនសងសឹកគ្នារវាងប្រជាជន និងប្រជាជន កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ។ សន្តិភាពនេះ ជាសន្តិភាពដែលផ្តើមចេញពីកិច្ច ខិតខំប្រឹងប្រែងដោយ ប្រជាជាតិខ្លួនឯង ជាមួយនិងការជួយជ្រោមជ្រែងពីមិត្តជិតខាង ក៏ដូចជាមិត្ត លើពិភពលោកទាំងមូល ។ ការផ្សះផ្សារជាតិបានកើតឡើង តាមរយៈការសន្ទនា/ការចរចា និងការសម្រប សម្រួលហើយឈានដល់ការយោគ យល់គ្នារវាងខ្មែរ និងខ្មែរ ។ ជាការពិតការសម្រេចបាននូវគោល នយោបាយខាងលើ នេះគឺបានមកពីការជឿជាក់ និងការយោគយល់គ្នាទៅវិញទៅមកក្នុងក្របខណ្ឌជាតិ ជាមួយការទទួលស្គាល់ពីបណ្តា ប្រជាជាតិដទៃទៀត នូវអធិបតេយ្យភាព បូរណភាពទឹកដី អព្យាក្រឹត្យភាព និងឯកភាពជាតិរបស់កម្ពុជា។

សមាជិកគណៈប្រតិភូទាំងអស់ជាតិគោរពរាប់អាន!

ខ្ញុំពិតជាមានមោទនភាពណាស់ ដែលបានឈរក្នុងតួនាទីជាសមាជិកសភាអស់រយៈពេល ច្រើនឆ្នាំ ដើម្បីបម្រើជាតិ និងប្រជាជន ។ ក្នុងរយៈពេលនេះ ខ្ញុំអាចមើលឃើញអំពីតួនាទីដ៏មានសារៈសំខាន់ និងមិនអាចខ្វះបាន របស់តំណាងរាស្ត្រ ដែលតំណាងឱ្យស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ ក្នុងការសម្របសម្រួល និងជួយបញ្ចប់នូវអភិភាពទាំងឡាយដែលបង្កនូវភាពចលាចលក្នុងសង្គម។ យើងជាអ្នកផ្តល់នូវមូលដ្ឋាន គ្រឹះដ៏សំខាន់ក្នុងការបង្កើត និងអនុម័តច្បាប់ សម្រាប់ការកសាងយូរអង្វែង នូវសន្តិភាពជាតិ និង សន្តិភាពតំបន់ និងពិភពលោកយូរអង្វែង ។

យើងទាំងអស់គ្នាដែលកំពុងពិភាក្សាគ្នានៅទីនេះ មានគោលបំណងមិនខុសពី បណ្តាប្រជាជាតិ ដទៃទៀតនៅទូទាំងសាកលលោកនោះទេ គឺខិតខំប្រឹងប្រែងរួមគ្នា ទាំងរដ្ឋាភិបាល និងសភាដើម្បីធ្វើ យ៉ាងណាស្វែងរកការចរចា សម្របសម្រួល និងផ្សះផ្សា រវាងគូភាគី រវាងប្រជាជាតិ សម្រាប់ការ កសាងសន្តិភាពពិតប្រាកដនៅទូទាំងពិភពលោក។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ គណៈប្រតិភូទាំងអស់មេមតី !

កម្ពុជាប្រកាន់ជំហរលើកកម្ពស់ការផ្សះផ្សាជាតិ ដើម្បីឈានទៅរកសន្តិភាពពិតប្រាកដ ដែល អាចជៀសផុតនូវអំពើហិង្សា និងការប្រឈមមុខជាក់គ្នាដោយអារុជ ។ យើងសង្ឃឹមថា សន្តិភាព នឹង កើតមានពិតប្រាកដនៅក្នុងតំបន់អាស៊ី ក៏ដូចជាពិភពលោកទាំងមូល តាមរយៈការជួបជុំគ្នាជាបន្តបន្ទាប់ នៅថ្ងៃអនាគត ។

ប្រសិនបើយើងគ្មានការផ្សះផ្សាជាតិ គឺគ្មានសន្តិភាព បើគ្មានសន្តិភាព ក៏គ្មានការអភិវឌ្ឍន៍ ។ ដូច្នេះកម្ពុជា សូមគាំទ្រនូវរាល់គំនិតផ្តួចផ្តើមទាំងឡាយណា ដែលនាំឱ្យមានការផ្សះផ្សាជាតិ និង សន្តិភាពក្នុងតំបន់ សម្រាប់ធានានូវការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេស និងប្រជាជាតិប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

កម្ពុជាសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា សន្តិភាព និងការផ្សះផ្សាជាតិ នឹងស្ថិតនៅក្នុងអារម្មណ៍របស់ យើងទាំងអស់គ្នា ជាពិសេសមេដឹកនាំកំពូលៗក្នុងពិភពលោកបច្ចុប្បន្ន ។

កម្ពុជាបន្តចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការពង្រឹង រក្សា និងការពារសន្តិភាពជាតិ និងតំបន់ ឱ្យបាន ស្ថិតស្ថេរយូរអង្វែង។

សូមប្រសិទ្ធិពរឱ្យកិច្ចពិភាក្សានាពេលនេះប្រកបដោយជោគជ័យ ហើយសមាជិកគណៈប្រតិភូ ទាំងអស់មានសុខភាពល្អ។

សូមអរគុណ!

Intervention

**Hon. CHEANG Vun, Chairman of Commission on Foreign Affairs,
International Cooperation, Information and Media of the Cambodian
National Assembly
and Head of Cambodian Delegation for the 8th Plenary Session of
Asian Parliamentary Assembly (APA)**

General Debate on “Promoting Peace, Reconciliation and Dialogue in Asia”

Phnom Penh, 7-12 December 2015

- *Honorable Dr. NGUON Nhel, Chairman of the 8th Asian Parliamentary Assembly,*
- *Honorable Heads and Members of Delegations of APA Member Parliaments,*
- *Your Excellency Acting Secretary-General of APA;*
- *Excellencies, National and International Distinguished Guests,*
- *Ladies and Gentlemen,*

Today, it is my great honor as the head of the Cambodian delegation to join this very important and indispensable discussion and debate with all distinguished delegates.

On behalf of the Cambodian delegation, I would like to take this opportunity to express my gratitude to the Chairman, who is organizing this 8th APA Plenary Session in a very smooth and warm manner.

Honorable Delegates

Excellencies, Ladies and Gentlemen

What you all have mentioned earlier is an indicator of the significance and importance of peace and reconciliation for the nations of Asia. The peace which we have enjoyed stems from national unity and reconciliation. They are preconditions for national unity and reconciliation with neighboring countries as well as with other nations in the region and around the world.

It is true that peace is the basic need for all nations in the world; it is critically essential for families, nations, regions, and the whole world. The purpose of today's discussion and debate is to seek, build, and promote genuine peace for all nations. We have been working very hard to build national reconciliation in our country, for peace in the region, contributing to peace in the world.

Honorable Delegates

Excellencies, Ladies and Gentlemen

What we are concerned and worried about is the spread of social divisions in South and West Asia and in Africa, stretching from the West Bank to Afghanistan, Iraq, Syria and Libya, all of which are currently facing all sorts of crises. None of us wish to see or face such grave social divisions. Cambodia was also one of the countries that experienced this kind of suffering. It is worth noting that the root causes of social division are poverty, mass unemployment, disruption of public services, social divisions, internal conflicts, loss of national unity, and interference by other states in a country's internal affairs. Therefore, at this moment, reconciliation within and between nations is of utmost importance as political priority and the most urgent task for all of us here today. We need to learn from one another with a view to helping our nations and people realize national reconciliation and forge national unity which are essential condition for a solid foundation for peace and long-term political stability, without which development and growth cannot materialize.

In this context, I would like to seize this opportunity to share with all distinguished delegates the experience of Cambodia which has enjoyed genuine peace in recent years. After the 1993 general elections organized and conducted by the United Nations, Cambodia did not yet enjoy full peace. Fighting dragged on along the border and in a number of other areas called leopard skin. During that time, Cambodia could be described as "a country of two governed areas". Remarkably, the genuine peace and unity Cambodia has achieved is a product of

various internal factors. The work of these includes the work of the late **King Norodom Sihanouk**, the father and key actor for national unity and reconciliation; together with the **Win-Win Policy** of Samdech Techo Hun Sen, Prime Minister of the Kingdom of Cambodia. The country became one again winning the hearts and minds of the remnants of the Khmer Rouge to surrender and dissolve their political and military organization to the benefited the whole nation and the Cambodian people. Our citizens were the ones who gained from great success. Most importantly, there was no revenge among people and armed forces. This peace is the product of efforts by Cambodia itself, with the help of neighboring countries and other international friends. National reconciliation was made possible through dialogue and negotiations as well as coordination, both of which were a prelude to gradual and mutual understanding between and among Cambodians. The realization of this policy is derived from trust and mutual understanding within the country and international recognition of our sovereignty, territorial integrity, neutrality and unity.

Honorable Delegates

Excellencies, Ladies and Gentlemen

I am proud of having been a Member of Parliament for many years and serving my nation and people. With this mandate, I can see the important roles of Members of Parliament in coordinating and supporting the termination of all sorts of hostilities that may trigger social unrest. We are the provider of an important institution for making and passing laws with a view to building long-lasting national, regional and global peace.

Our aims are not different from those of other nations throughout the world. We, in the framework of both the government and the legislative body, have made collective efforts in the quest for dialogue, negotiation, coordination, consultation and reconciliation among factions and nations for the sake of

building genuine peace in our countries and the region, and throughout the world.

Honorable Delegates

Excellencies, Ladies and Gentlemen

The stance of Cambodia is to promote national reconciliation for the realization of genuine peace—non-violence and no armed confrontation. We do hope that peace will become reality in Asia as well as throughout the world through a wide range of political and diplomatic efforts in the future. Without reconciliation, there will be no peace, and without peace, there will be no development. As such, Cambodia supports any initiatives which bring about national reconciliation, national unity and regional peace—an indispensable indicator for ensuring sustainable development of the country and other nations. Cambodia strongly hopes that peace and reconciliation will stay in our hearts and our institutions, especially in the hearts of the world's top leaders. Along this line, the Kingdom of Cambodia continues to actively join in strengthening and protecting long-lasting regional peace.

Finally, may I wish the today's discussion and debate a great success. To all the members of delegations, I wish you good health.

Thank you.